

VENDIM
Nr. 765, datë 7.11.2012

**PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE PËR GRUMBULLIMIN E DIFERENCUAR DHE
TRAJTIMIN E VAJRAVE TË PËRDORURA¹**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 27 të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, me propozimin e Ministrit të Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Ky vendim synon mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut nga pasojat e dëmshme të shkaktuara nga shkarkimet, depozitimi apo trajtimi i vajrave të përdorura (VP).

2. Ky vendim përcakton procedurat, lidhur me parandalimin, përgatitjen për rigjenerimin, rikuperimin dhe asgjësimin e kontrolluar të të gjitha vajrave të përdorura motorike e industriale, si edhe rregullat për përcaktimin e përgjegjësive të zgjeruara të prodhuesit.

KREU II
FUSHA E ZBATIMIT

1. Ky vendim zbatohet për të gjitha vajrat lubrifikante, të lëngshme apo gjysmë të lëngshme, me bazë minerale a sintetike, të cilat janë kthyer në të pavlefshme për qëllimin për të cilin janë prodhuar, pasi janë përdorur nga çdo lloj motori, pajisjeje e makinerie që punon me to, si dhe nëse kanë skaduar në magazina apo pika shitjeje.

Vajrat përfshijnë vajrat lubrifikante, të lëngshme apo gjysmë të lëngshme, me bazë minerale apo sintetike.

2. Vajrat e përdorura (VP) përfshijnë:

- a) vajrat e përdorura në motorët me djegie të brendshme;
- b) vajrat e përdorura të kutive të shpejtësive (grasot);
- c) vajrat e përdorura lubrifikante minerale;
- ç) vajrat e përdorura të turbinave;
- d) vajrat e përdorura hidraulike;
- dh) mbetjet vajore nga depozitat;
- e) përzierjet vaj – ujë;
- ë) emulsionet.

3. Vajrat e përdorura janë mbetje të rrezikshme dhe trajtohen sipas kërkesave të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, e në mënyrë të veçantë të nenit 27 të këtij ligji.

KREU III
VEPRIME TË NDALUARA

Në territorin e Republikës së Shqipërisë ndalohen këto veprime:

¹ Ky vendim është përafëruar plotësisht me direktivën 2008/98/KE të Parlamentit Europian dhe Këshillit, datë 19 nëntor 2008 “Për mbetjet”, e cila shfuqizon disa direktiva, numri CELEX: 32008L0098, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, seria L, nr. 312, datë 22.11.2008, faqe 3-30.

a) derdhja e vajrave të përdorura në ujërat sipërfaqësore, në ujërat nëntokësore, në ujërat territoriale detare, në sistemet e drenazhimit e të kullimit, si dhe në rrjetin e kanalizimeve të ujërave;

b) depozitimi dhe/ose derdhja e VP-ve të dëmshme në tokë, si dhe çdo shkarkim i pakontrolluar i mbetjeve që rezultojnë nga përpunimi i tyre;

c) përpunimi i VP-ve që shoqërohet me ndotje të ajrit mbi nivelet e lejuara të shkarkimeve në ajër, sipas legjislacionit në fuqi;

ç) derdhja, hedhja, braktisja, groposja, përzierja me mbetje të tjera të ngurta i VP-ve;

d) transportimi i VP-ve pa mjetet e nevojshme e pa qenë i pajisur me leje mjedisore dhe licencë të nënkategorisë III.2.B.

dh) përgatitja për rigjenerim, rikuperim dhe asgjësim pa qenë i pajisur me licencë të nënkategorisë III.2.B, për të kryer këto veprimtari.

KREU IV

DETYRAT E ORGANEVE SHTETËRORE DHE TË ZOTËRUESVE TË VP-VE

1. Ministria, në bashkëpunim me ministritë e linjës:

a) Nxiti dhe përkrah nismat për përdorimin e teknologjive më të mira të disponueshme për rigjenerimin e VP-ve, në zbatim të Strategjisë dhe Planit Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve, duke i dhënë përparësi përpunimit të VP-ve me anë të rigjenerimit.

b) Përkrah rikuperimin e VP-ve, në rastet kur rigjenerimi është i pamundur.

c) Përpunon politikat e përshtatshme për asgjësimin e VP-ve, në rastet kur procesi i rigjenerimit apo i rikuperimit është i pamundur.

ç) Nxiti projektimin dhe prodhimin e vajrave, të cilat marrin në konsideratë minimizimin e ndikimit negativ në mjedis nga mbetjet që gjenerohen nga këto vajra.

2. Zotërues i VP-ve është personi, fizik ose juridik, i cili grumbullon, transporton, rigjeron, rikuperon dhe asgjëson VP-të.

3. Zotëruesi i VP-ve merr të gjitha masat që, gjatë grumbullimit, transportimit, rigjenerimit, rikuperimit dhe asgjësimit të tyre ato të mos dëmtojnë shëndetin e njeriut dhe të mos ndotin mjedisin, në përputhje me kërkesat ligjore në fuqi.

4. Krijuesi i VP-ve është personi, fizik a juridik, që zotëron:

a) uzina, fabrika a çdo instalim me makineri që gjenerojnë VP;

b) uzina, fabrika, linja e instalime të pajisura me leje mjedisore e që VP-të i përdorin si lëndë djegëse për prodhim nxehtësie;

c) pika shërbimi, ofiçina dhe pika riparimi ku makinat dhe makineritë ndërrojnë vajrat;

ç) pika të grumbullimit të automjeteve në fund të jetës;

d) mjete të transportit rrugor, hekurudhor, detar apo ajror që përdoren në sektorë të ndryshëm të ekonomisë dhe për përdorim vetjak.

5. Krijuesi i vajrave të përdorura siguron:

a) mirëmbajtjen e pajisjeve, makinerive e motorëve që kanë në përdorim për të pakësuar sasinë e VP-ve, që gjenerohet prej tyre;

b) grumbullimin, ambalazhimin, etiketimin në gjuhën shqipe dhe ruajtjen e përkohshme të VP-ve të gjeneruara, në mjedise të sigurta.

6. Kur krijuesi i VP-ve është person që ka në përdorim vetjak automjete dhe kur ndërrimin e vajit e bën vetë, vajin e përdorur e depoziton në enë të veçanta dhe e dorëzon te subjekti që është pajisur me licencën III.2.B, për transportimin, rikuperimin dhe/ose asgjësimin e VP-ve.

7. Krijuesi i VP-ve është përgjegjës për mbetjen në tërësinë e saj derisa e dorëzon atë te zotëruesi i licencuar i VP-ve, duke e shoqëruar me dokumentin e dorëzimit.

8. Personi që transporton vajra të përdorura siguron:

a) transportimin e sigurt të VP-ve për në vendet e rikuperimit ose asgjësimit;

b) dokumentin e dorëzimit, që shoqëron çdo transfertë, në të cilin jepen sasia, cilësia dhe vendi i marrjes dhe i dorëzimit të VP-ve, me datat përkatëse, në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 10 463, datë

22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

9. VP-të asgjësohen vetëm pasi kanë kaluar nëpërmjet operacioneve të:

a) përpunimit, përmes rigjenerimit në impiantet e rigjenerimit të VP-ve, duke respektuar normat e mjedisit. Vajrat bazë të fituara përmes rigjenerimit të mos përbëjnë mbetje të rrezikshme apo toksike dhe të mos përmbajnë PCB/PCT në përqendrime më shumë se 50 ppm (pjesë për milion);

b) rikuperimit të kontrolluar të energjisë, që ka të bëjë me përdorimin e VP-ve pas rigjenerimit, si lëndë djegëse:

i) në impiantet e incenerimit të VP-ve, me qëllim përfitim të nxehtësisë, me fuqi të instaluar 3 MW ose më shumë, duke respektuar normat e mjedisit;

ii) në impiantet e incenerimit të VP-ve, me qëllim përfitim të nxehtësisë, me fuqi të instaluar nën 3 MW, duke respektuar vendimin nr. 435, datë 12.9.2002 të Këshillit të Ministrave “Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër në Republikën e Shqipërisë” dhe kontrollohet rast pas rasti;

c) shkatërrimit të sigurt të VP-ve, duke mos i përzier ato me PCB/PCT-të dhe as me mbetje të tjera të rrezikshme apo toksike, gjatë grumbullimit dhe shkarkimit të kontrolluar të tyre.

10. Trajtimi i VP-ve, sipas kërkesave të këtij kreu, përfaqëson hapat e detyrueshëm për zbatim nga të gjithë zotëruesit e tyre.

11. Mbetjet nga rikuperimi i energjisë asgjësohen në mënyrë të kontrolluar.

12. VP-të nuk përdoren për incenerim kur përbëjnë mbetje të rrezikshme apo toksike dhe kur përmbajnë PCB/PCT në përqendrime më shumë se 50 ppm.

13. Specifikimet teknike për përdorimin e VP-ve përcaktohen në shtojcën 3.

KREU V PËRGJEGJËSITË E PRODHUESIT TË VAJRAVE

1. Prodhuesi i vajrave është çdo person, fizik ose juridik, i cili:

a) prodhon dhe shet vajra mbi të cilat ka shënuar markën e vet;

b) rishet, në emër të markës së vet, vajra nga furnitorë të tjerë;

c) importon ose eksporton vajra mbi baza profesionale në një shtet tjetër;

ç) përpunon dhe trajton vajra.

2. Prodhuesi i vajrave minerale, lubrifikante sintetike apo industriale, vajrave të motorëve me djegie të brendshme, vajrave të kutisë së ndërrimit të marsheve, vajrave për turbinat, vajrave për transformatorë dhe vajrave hidraulike mban përgjegjësitë e zgjeruara të prodhuesit.

3. Prodhuesit prodhojnë vajra në mënyrë të tillë që tiparet e tyre apo proceset prodhuese të mos pengojnë rigjenerimin, rikuperimin dhe asgjësimin e kontrolluar të tyre.

4. Prodhuesi i vajrave hedh në treg, mbi baza profesionale, vajra të cilat janë lehtësisht të rikuperueshme dhe informon përdoruesit për kushtet e përdorimit e rregullat për menaxhimin e vajrave të përdorura pas përdorimit, në lidhje me:

a) dorëzimin, grumbullimin, ambalazhimin, etiketimin në gjuhën shqipe dhe ruajtjen e përkohshme të VP-ve të gjeneruara në mjedise të sigurta;

b) depozitimin në enë të veçanta dhe dorëzimin e vajrave të përdorura te subjekti që është pajisur me leje për transportimin, rikuperimin dhe/ose asgjësimin e VP-ve, për persona që kanë në përdorim vetjak automjete dhe kur ndërrimin e vajit e bëjnë vetë.

5. Ambalazhet e vajrave duhet të përmbajnë, gjithashtu, simbolin që tregon se ato janë prodhuar në atë mënyrë që nuk pengon rigjenerimin, rikuperimin dhe asgjësimin e kontrolluar të tyre, siç përcaktohet në shtojcën 1, bashkëlidhur këtij vendimi.

6. Etiketimi në gjuhën shqipe i VP-ve bëhet nga prodhuesi i vajrave dhe krijuesi i VP-ve, sipas simbolit në shtojcën 2, bashkëlidhur këtij vendimi.

7. Prodhuesi i vajrave informon përdoruesit për:

a) kërkesat për të mos i hedhur VP-të si mbetje shtëpiake të pandara dhe për grumbullimin në

mënyrë të diferencuar;

b) sistemet e kthimit dhe të grumbullimit që janë në dispozicion të tyre;

c) rolin dhe kontributin e tyre në rigjenerimin ose rikuperimin e VP-ve;

ç) efektet potenciale në mjedis dhe në shëndet si rezultat i prezencës së substancave të rrezikshme që gjenden në VP.

8. Prodhuesit e japin informacionin e lartpërmendur me shkrim, në pikat e shitjes ose/dhe në instruksionin e përdorimit.

9. Prodhuesit, për produktet e hedhura në treg pas datës 31 dhjetor 2014, me qëllim që të minimizojnë asgjësimin e VP-ve si mbetje bashkiake e pandarë dhe për të lehtësuar grumbullimin e tyre të diferencuar, vendosin mbi produktin simbolin e treguar në shtojcën 2, bashkëlidhur këtij vendimi.

KREU VI REGJISTRIMI I PRODHUESVE

1. Prodhuesit e vajrave, përpara se të hedhin në treg për herë të parë mbi baza profesionale vajrat, pajisen me leje mjedisi sipas kategorisë III.1 të trajtuar nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL), si dhe në bazë të ligjit nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, regjistrohen në regjistrin e prodhuesve të vajrave që Agjencia krijon për këtë qëllim dhe pajisen me një numër regjistrimi.

2. Regjistrimi bëhet vetëm një herë në momentin kur hedh në treg vajrat për herë të parë mbi baza profesionale.

3. Regjistrimi në Agjenci për qëllime të këtij vendimi përfshin vetëm informacionin e mëposhtëm:

a) emrin e prodhuesit dhe të markës (nëse ka), me të cilët operon në Republikën e Shqipërisë;

b) adresën/at e plotë/a e/të prodhuesit: kodin postar dhe vendndodhjen, emrin e rrugës dhe numrin, faqen e internetit, adresën e *e-mail*-it, kutinë postare, numrin e telefonit dhe faksit, personin e kontaktit;

c) të dhëna për tipin e vajit të hedhur në treg nga prodhuesi: vajrat minerale, lubrifikante sintetike apo industriale, vajrat e motorëve me djegie të brendshme, vajrat e kutisë së ndërrimit të marsheve, vajrat për turbinat, vajrat për transformatorë dhe vajrat hidraulike;

ç) informacion për mënyrën se si prodhuesi përmbush detyrimet e tij;

d) datën e aplikimit për regjistrim;

dh) kopjen e regjistrimit në QKR, përfshirë numrin e NIPT-it në Republikën e Shqipërisë;

e) deklaratën që pohon se informacioni i dhënë është i vërtetë.

4. Prodhuesi i vajrave njofton Agjencinë për çdo ndryshim që mund të pësojë informacioni i dhënë në pikën 3 të këtij vendimi, jo më vonë se 1 (një) muaj pas atij ndryshimi.

5. Prodhuesi i vajrave, kur pushon aktivitetin e tij dhe nuk e ushtron më këtë veprimtari në Republikën e Shqipërisë, kërkon, me anë të një kërkesë me shkrim drejtuar Agjencisë, çregjistrimin nga regjistri i prodhuesve të vajrave.

6. Agjencia bën çregjistrimin e prodhuesit të vajrave nga regjistri dhe njofton, me shkrim, kërkuesin për kryerjen e çregjistrimit.

7. Agjencia Kombëtare e Mjedisit krijon dhe administron regjistrin e prodhuesve të vajrave. Format i regjistrimit, formati i regjistrit dhe mënyra e administrimit të tij miratohen me udhëzim të ministrit.

KREU VII PAJISJA ME LEJE MJEDISORE

1. Me leje mjedisore të kategorisë III.1 dhe licencë të nënkategorisë III.2.B, sipas kërkesave të këtij vendimi, pajisen personat, fizikë e juridikë, që janë zotërues të VP-ve, me përjashtim të zotëruesve të automjeteve për përdorim vetjak.

2. Kërkesa dhe miratimi i lejes mjedisore sipas kategorisë III.1, të trajtuar nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL), kryhen në zbatim të procedurave të përcaktuara në vendimin nr. 538, datë 26.5.2009 të Këshillit të Ministrave “Për licencat dhe lejet që trajtohen nga apo nëpërmjet QKL-së dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta”, të ndryshuar, e në ligjin nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, si dhe në aktet nënligjore në zbatim të tij.

3. Personave, fizikë dhe juridikë, subjekte të lejes së mjedisit të kategorisë III.1, veprimtaritë e të cilëve gjenerojnë VP, në aktin e miratimit të kërkesës (lejes), u vendosen kërkesa të veçanta për ruajtjen e sigurt, transportimin dhe menaxhimin e vajrave të përdorura.

4. Personat, fizikë dhe juridikë, që kërkojnë të ushtrojnë veprimtarinë e transportit dhe të menaxhimit të vajrave të përdorura, pajisen me leje mjedisore të kategorisë III.1 dhe me licencë të nënkategorisë III.2.B, të parashikuara në kreun III të vendimit nr. 538, datë 26.5.2009 të Këshillit të Ministrave “Për licencat dhe lejet që trajtohen nga apo nëpërmjet QKL-së dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta”, të ndryshuar.

5. Në raportin e vlerësimit të ndikimit në mjedis, për veprimtari që kanë ndikim në mjedis, identifikimi i VP-ve që mund të gjenerojë veprimtaria dhe i kërkesave rigorozë për administrimin e tyre nga krijuesi, trajtohen në kre të veçantë.

KREU VIII MONITORIMI

1. Monitorimi i procesit të menaxhimit të VP-ve është pjesë e Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit. Si pjesë e monitorimit të mbetjeve të rrezikshme, ai synon të vlerësojë në vazhdimësi shkallën e zbatimit të kërkesave dhe të rregullave për menaxhimin e VP-ve.

2. Në monitorimin e VP-ve përfshihen të dhënat e vetëmonitorimit të çdo veprimtarie të pajisur me leje mjedisore dhe licencë të nënkategorisë III.2.B:

a) për llojet dhe sasinë e VP-ve të gjeneruara, të grumbulluara, të përpunuara e të asgjësuara sipas mënyrave të parashikuara nga ky vendim;

b) për llojet dhe sasinë e mbetjeve që krijohen gjatë përpunimit e asgjësimit të VP-ve.

3. Objektivi minimal i detyrueshëm për grumbullimin, rigjenerimin dhe rikuperimin e vajrave të përdorura nga çdo prodhues, deri në datën 31 dhjetor 2014, është jo më pak se 80% e sasisë mesatare të vajrave të tregtuara nga secili prodhues.

4. VP-të që dorëzohen nga krijuesi i VP-ve te zotëruesi i tyre shoqërohen me dokumentin e dorëzimit për çdo transfertë.

5. Të dhënat për VP-të sigurohen nëpërmjet dokumenteve të dorëzimit dhe regjistrohen në regjistrin e VP-ve, që mban dhe plotëson çdo zotërues i tyre, ku jepen të dhëna për sasinë, cilësinë, origjinën dhe vendin e këtyre VP-ve, si edhe largimin e tyre e marrjen në dorëzim, me datat përkatëse.

6. Zotëruesit e VP-ve, në fund të çdo viti kalendarik, i raportojnë të dhënat e regjistrave të VP-ve në agjencinë përkatëse rajonale të mjedisit dhe në njësinë e qeverisjes vendore.

7. Mbi bazën e të dhënave të regjistrave, brenda tremujorit të parë të çdo viti, agjencia rajonale e mjedisit harton raportin vjetor për VP-të, në bazë qarku, i cili përmban:

a) të dhënat për veprimtaritë që gjenerojnë VP;

b) sasinë dhe llojin e VP-ve të gjeneruara gjatë vitit nga secila veprimtari dhe në nivel qarku;

c) sasinë dhe llojin e VP-ve të gjeneruara që janë çuar për përpunim e për asgjësim;

ç) problemet që dalin e sugjerimet e tyre për përsosjen e procesit të asgjësimit të VP-ve.

8. Agjencia rajonale e mjedisit dorëzon raportin vjetor për VP-të në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit.

9. Agjencia Kombëtare e Mjedisit krijon dhe mban Regjistrin Shtetëror të VP-ve.

10. Format i regjistrave të VP-ve dhe i Regjistrin Shtetëror të VP-ve, si edhe mënyra e komunikimit dhe e konsultimit të të dhënave të tyre miratohen me udhëzim të ministrit.

11. Çdo tre vjet, Ministria harton Raportin Kombëtar për menaxhimin e VP-ve, si pjesë e Raportit

të Gjendjes së Mjedisit.

KREU IX NDËRGJEGJËSIMI I PËRDORUESVE PËRFUNDIMTARË

Prodhuesit dhe shpërndarësit dhe/ose njësitë e qeverisjes vendore, individualisht ose në bashkëpunim ndërmjet tyre, organizojnë fushata informuese dhe ndërgjegjësuese për përdoruesit përfundimtarë, lidhur me:

- a) efektet potenciale në shëndet dhe në mjedis të substancave të përdorura në vajra;
- b) rregullat për moshedhjen e mbetjeve të vajrave si mbetje të pandara shtëpiake/inerte dhe nevojën për grumbullimin e veçuar të tyre për të lehtësuar trajtimin dhe riciklimin;
- c) skemat e grumbullimit dhe riciklimit që janë në dispozicion të tyre;
- ç) rolin dhe kontributin e tyre në procesin e riciklimit të mbetjeve të vajrave.

KREU X KOSTOT E MENAXHIMIT TË VP-VE

Kostot e menaxhimit për VP-të përcaktohen si më poshtë:

- a) Prodhuesi i vajrave, për produktet që hedh në treg pas datës 31 dhjetor 2014 financon, të paktën, grumbullimin e diferencuar, trajtimin, rikuperimin dhe asgjësimin e sigurt, nga pikëpamja e mjedisit të VP-ve.
- b) Prodhuesi i vajrave e përmbush këtë detyrim individualisht, duke iu bashkuar një skeme kolektive ose duke i nënkontraktuar këto shërbime tek operatorët ekonomikë të licencuar.
- c) Sa herë që hedh në treg një produkt të ri, prodhuesi vendos një garanci që siguron dhe garanton se do të financojë menaxhimin e VP-ve të tij. Garancia do të vendoset dhe do të garantohet në një nga format e njohura ligjore nga një institucion financiar i licencuar sipas legjislacionit në fuqi, ose si një llogari bankare e ngrirë.
- ç) Prodhuesi, në përpjesëtim me kuotën që kanë në treg për çdo lloj marke vaji, përmes një ose disa sistemeve që krijohen për këtë qëllim, financojnë edhe menaxhimin e VP-ve historike të produkteve të ngjashme që janë hedhur në treg përpara datës së përcaktuar në shkronjën “a” të kësaj pike.

KREU XI ORGANET PËRGJEGJËSE DHE AKTE TË MINISTRIT PËRGJEGJËS PËR MJEDISIN

Ngarkohen ministria, ministria përgjegjëse për ekonominë, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, inspektorati përgjegjës për mjedisin, Inspektorati Qendror Teknik, njësitë e qeverisjes vendore dhe të gjithë personat fizikë e juridikë të përmendur më lart, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Sali Berisha